

GÜL

Temmuz 2020

Isparta gülü ya da yağ gülü olarak adlandırılan *Rosa damascena* Mill., dünyada kültürü yapılan diğer kokulu gül türleri arasında ekonomik olarak en önemli gül türüdür. Uçucu yağı kendine özgü keskin ve yoğun kokusu ile parfümeri, kozmetik, ilaç ve gıda endüstrisinde kullanılmaktadır (1). Dünyada yılda ortalama 15-16 bin ton civarında "Rosa damascena" türü gül çiçeği üretimi yapılmaktadır. Gül çiçeği üretimi yapan önemli ülkeler Türkiye ve Bulgaristan'dır. Her iki ülkede üretilen gül yağı ve gül konkretlerinin tamamı dünya parfüm ve kozmetik

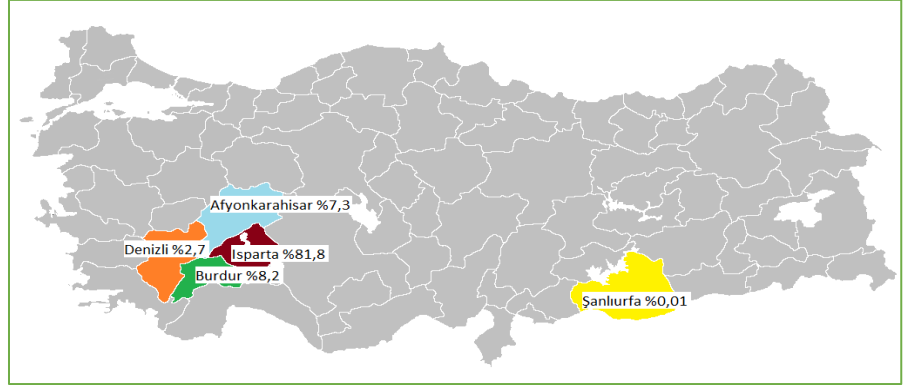
sanayisinde işlem görmektedir. Diğer taraftan Fas, İran, Afganistan, Çin, Hindistan, bazı Kafkas ülkeleri, Suudi Arabistan ve bir kısım Kuzey Blok Ülkeleri'nde kısmi üretim yapılmakta olup kesin üretim miktarları bilinmemektedir. Bunların dışında Çin'de yılda yaklaşık 6-7 bin ton civarında "Rosa Chinensis" türü gül çiçeği üretimi yapılmaktadır (2). 2018 yılında 9,20 TL/kg ile son on yılın en yüksek fiyatına ulaşan gül çiçeği alım fiyatı 2019 yılında %15,2 azalarak 7,80 TL/kg olmuştur. Fiyatlarda yaşanan bu düşüşte hızla artan üretim alanları ve buna bağlı olarak üretim artışı etkilidir.

Türkiye Gül Verileri

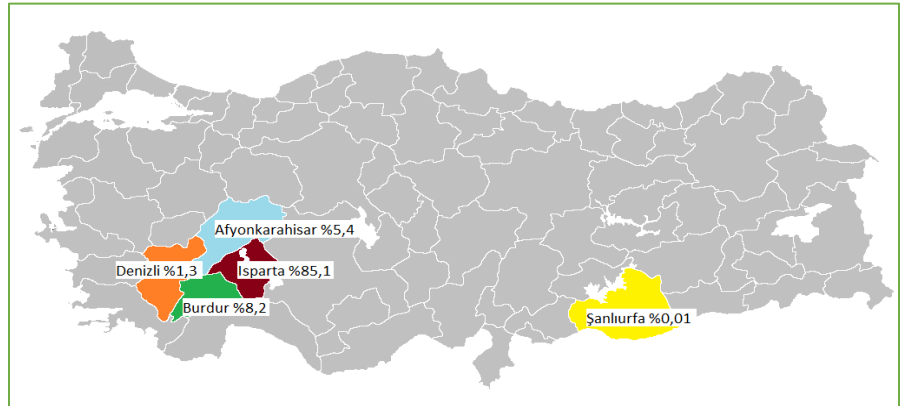
	2015	2016	2017	2018	2019	Değişim (%) ¹
Alan (da)	28.243	29.753	33.277	34.205	38.457	12,4
Verim (kg/da)	340	419	430	432	433	0,2
Üretim (ton)	9.483	12.267	13.372	14.773	16.560	12,1
İthalat (kg) ²	66	403	808	380	382	0,5
İhracat (kg) ²	3.422	7.683	19.512	10.546	8.624	-18,2
Gül çiçeği alım fiyatı (TL/kg) ³	6,22	7,65	8,70	9,20	7,80	-15,2

Kaynak: TÜİK, ¹/ Son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir ²/ Gül'den elde edilen uçucu yağ (terpeni alınmamış) verileri kullanılmıştır. ³/ Ticaret Bakanlığı

Gül üretim alanı; 2019 yılında %81,8'lik paya sahip olan Isparta 31 bin da ile birinci sırada yer alırken, Burdur 3 bin da ile ikinci, Afyonkarahisar ise 2,8 bin da ile üçüncü sırada yer almaktadır. Şanlıurfa'da ise 2019 yılında 3 da üretim alanı bulunmaktadır. Gül (yağlık) üretim alanlarında son beş yılda % 36,2 oranında artış yaşanmıştır. 2019 yılında ise bir önceki yıla oranla %12,4'lik artış gerçekleşmiştir.

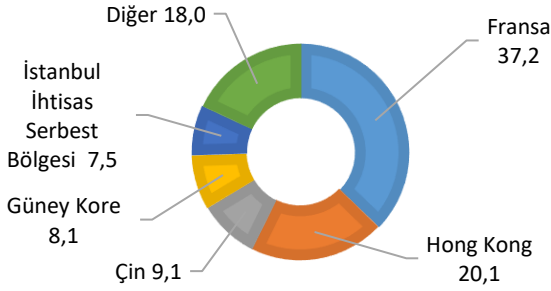
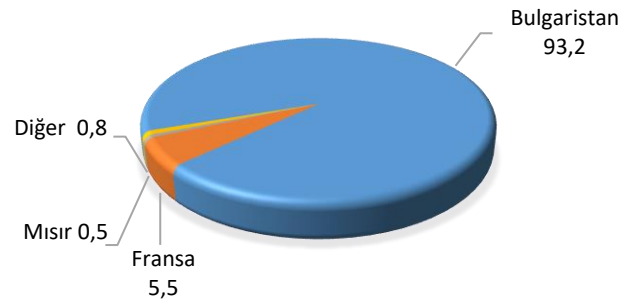

Gül üretimi; 2019 yılında Isparta 14 bin ton gül (yağlık) üretimi ile birinci sırada yer alırken, Burdur 1,3 bin ton ile ikinci, Afyonkarahisar ise 895 ton ile üçüncü sırada yer almaktadır. 2019 yılı gül (yağlık) üretimi son beş yılda %74,6 oranında artış göstermiştir. Şanlıurfa da ise 2019 yılında 1 ton üretim bulunmaktadır. TÜİK 2020 yılı Bitkisel üretim birinci tahminine göre 2019 yılında 16,5 bin ton olan gül (yağlık) üretiminin 2020 yılında %9,4 artışla 18,1 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.

Ülkelere göre Türkiye gül yağı ihracatı 2019 yılında 8,6 ton'dur. Türkiye en fazla ihracatı 3,2 ton (%37,2) ile Fransa'ya 1,7 ton (%20,1) ile ise Hong Kong'a yapmaktadır. Türkiye gül yağı ihracatı bir önceki yıla oranla %18,2 azalmıştır.

Ülkelere göre 2019 yılı Türkiye gül yağı ithalatı yaklaşık 382 kg'dır. Türkiye 2019 yılında gül yağı ithalatının %93,2 sini Bulgaristan'dan yapmıştır.

Türkiye gül ihracatı (2019, %)**Türkiye gül ithalatı (2019, %)**

Türkiye’de Gül Destekleme Politikaları: Türkiye’de bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik olarak çiftçilere destekleme yapılmaktadır. Yağ gülünün süs bitkisi statüsünden çıkarılıp yağlı tohumlu bitkiler ve endüstri bitkileri grubuna dâhil edilmesi ile mazot ve gübre desteğinde artış olmuştur. 2019 yılında 15 TL/da mazot desteği ve 4 TL/da gübre desteği verilmiştir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Gül yağı; Türkiye’nin geleneksel ve değerli tarımsal ihraç ürünlerindedir. Gül çiçeğinden iki çeşit yağ elde edilmektedir. Birincisi gülyağı olarak bilinen ince gülyağı, ikincisi ise konkret olarak bilinen katı gülyağıdır. Yan ürün olarak da gül suyu üretilmektedir. 1 kg gül yağı elde etmek için yaklaşık 3.750 kg gül çiçeği, 1 kg gül koncreti elde etmek için ise yaklaşık 350 kg gül çiçeği işlenmesi gerekmektedir. Türkiye’de üretilen gül yağının yaklaşık % 2-5 kadarı iç piyasada tüketilmektedir. Geriye kalan gül yağı ile üretilen gül koncretinin tamamı ihraç edilmektedir. Gülyağının en büyük alıcısı parfüm üreticileridir (3).

Dünyada ve Türkiye’de yağ gülü ekonomik açıdan önemli bir yere sahiptir. Yağ gülünün dünyada uçucu yağ açısından parfümeri sanayisinde aldığı rolün büyüklüğü önemlidir. Türkiye’de uçucu yağ üretiminin büyük kısmını gülyağı oluşturmaktadır. Türkiye dünyadaki en büyük gülyağı üreticisidir (3). 2019 yılında Fransa’ya 8 milyon \$, İngiltere’ye 1,8 milyon \$ İsviçre’ye ise 0,9 milyon \$’lık ihracat gerçekleştirilmiştir.

Türkiye’de gül yağı sektörünün en önemli sorunlarından biri Türkiye kozmetik ve parfüm sanayisinin yeterince gelişmemiş olmasıdır. Bu nedenle sektör ağırlıklı olarak

ihracata yönelik çalışmakta ve ihracatta karşılaşılan en ufak bir sorun sektörü olumsuz etkilemektedir.

Türkiye gül yağı ihracatıyla yılda ortalama olarak 10 milyon \$ gelir elde etmektedir. Türkiye kozmetik ve parfüm sanayisinin desteklenmesi ile kozmetik pazarında 50 milyon \$ gelir elde edilebileceği ön görülmektedir (4).

Dünya Sağlık Örgütü tarafından “pandemi” olarak nitelendirilen COVID-19 salgını sürecinde ülkemizde tarımsal üretimin devamlılığı için gerekli olan tarımsal faaliyetler kesintisiz devam etmiştir. Gül çiçeği üretiminin yoğun olarak yapıldığı illerle yapılan görüşmeler de pandeminin üretim işlemleri üzerinde çok fazla etkisi olmadığı belirtilmiştir.

Yararlanılan Kaynaklar

- 1/ Baydar, H.,Kazaz, S. 2013. Yağ Gülü ve Isparta Gülcülüğü. Tola Matbaa ve Tanıtım Hizmetleri, 144s, Isparta
- 2/2019 Yılı Gül Çiçeği Raporu, T.C. Ticaret Bakanlığı, Esnaf, Sanatkarlar Ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü
- 3/ Gökdoğan, O. Isparta Yöresinde Yağ Gülü Yetiştiriciliğinin Türkiye Ekonomisindeki Yeri.Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2013/1, Gül Özel Sayısı
- 4/ Güneş, E. Turkey Rose Oil Production and Marketing: A Review On Problem And Opportunities. Journal Of Applied Science, 5(10): 1871-1875.

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Demet BURUCU, demet.burucu@tarimorman.gov.tr, +90 312 2875833